

Nr 121.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret; given Stockholms slott den 25 februari 1944.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om
förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.**

Härigenom förordnas, att lagen den 24 mars 1942 om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret, vilken enligt lag den 17 juni 1943 (nr 394) gäller till och med den 30 juni 1944, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1945.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, kommunikations- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, fråga om *fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret* samt anför därvid följande.

I 1 § lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret stadgas, att nybyggnad ej må utan tillstånd företagas i närheten av befästning eller flygfält, om genom byggnaden sådan anläggnings användning för rikets försvar försvåras eller eljest avsevärt men åsamkas försvaret. Vad sålunda stadgats om nybyggnad skall ock gälla väsentlig om- eller tillbyggnad. Har beslut meddelats om anläggande eller utvidgning av befästning eller flygfält eller kan avsevärt men uppstå genom bebyggelse i närheten av militär anläggning av annat slag, äger länsstyrelsen förordna, att nu angivna bestämmelser skola äga motsvarande tillämpning.

Enligt 2 § i lagen åligger det i ort, där byggnadsnämnd finnes, nämnden att vid prövning av fråga om byggnadslov iakttaga vad i 1 § stadgas eller av länsstyrelsen med stöd av samma paragraf föreskrivits. För annan ort äger enligt andra stycket av 2 § länsstyrelsen stadga, att nybyggnad eller väsentlig om- eller tillbyggnad, som ej utföres för försvarsväsendets räkning, ej må äga rum, med mindre länsstyrelsen på ansökan prövat, att hinder som avses i 1 § ej föreligger däremot.

I 3 § föreskrives, att innan beslut meddelas med anledning av ansökan om byggnadslov eller tillstånd enligt 2 §, byggnadsnämnden eller länsstyrelsen skall, därest tvekan kan råda huruvida hinder som avses i 1 § föreligger, inhämta yttrande därom av myndighet, som Konungen bestämmer.

Enligt 4 § äger länsstyrelsen, om synnerliga skäl därtill äro, medgiva tillstånd till nybyggnad eller om- eller tillbyggnad, oaktat den kan medföra men som avses i 1 §. Underrättelse om meddelat tillstånd skall ofördröjligen tillställas myndighet som har att avgiva yttrande enligt 3 §. Finner byggnadsnämnd vid prövning av fråga om byggnadslov, att synnerliga skäl därtill äro oaktat byggnaden kan vålla men som nyss sagts, skall nämnden över-

lämna handlingarna till länsstyrelsen för prövning, huruvida tillstånd må medgivas.

I lagen upptagas vidare bestämmelser om gottgörelse i vissa fall av kronan, därest tillstånd till nybyggnad eller om- eller tillbyggnad finnes icke kunna meddelas, samt om straff för överträdelse av lagens bestämmelser m. m.

Lagen, som ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1943, har genom lag den 17 juni 1943 (nr 394) erhållit förlängd giltighet till och med den 30 juni 1944.

Bestämmelser angående tillämpning av lagen ha meddelats genom kungörelse den 24 mars 1942 (nr 171), ändrad genom kungörelse den 29 oktober 1943 (nr 757). Genom dessa bestämmelser ålades länsstyrelsen att skyndsamt i samråd med chefen för försvarsstaben taga i övervägande för vilka områden förordnande borde meddelas enligt 2 § andra stycket i lagen. Yttrande som avses i 3 § av lagen skall inhämtas från chefen för försvarsstaben eller annan militär myndighet som denne bestämmer. Chefen för försvarsstaben eller, efter uppdrag av honom, annan militär myndighet skall vidare på framställning av byggnadsnämnd, i den mån så kan ske, lämna upplysningar angående områden, beträffande vilka yttrande bör inhämtas från militär myndighet innan ansökan om byggnadslov prövas, så ock de uppgifter som eljest lämpligen kunna meddelas till ledning för byggnadsnämndens prövning.

Till belysning av lagens tillämpning må lämnas följande från försvarsstaben inhämtade uppgifter.

Chefen för försvarsstaben har tillställt vederbörlig länsstyrelse uppgift på de områden, kommuner eller del därav, för vilka med hänsyn till försvaret förbud mot bebyggelse bör utfärdas. Vidare ha länsstyrelserna mottagit kartor, på vilka befästningsområden samt flygfält inom kommunerna varit inlagda. Vid bestämmande av befästningsområdets storlek har skyddsområdets gränser dragits en km från vederbörlig befästningsanläggning. Till kartor över flygfält har fogats en särskild »PM angående handläggning av ärenden rörande byggnadslov för bebyggelse i närheten av flygvapnet tillhöriga flygfält». I den mån ytterligare förbud kräves, gör chefen för försvarsstaben härom framställning på liknande sätt.

Chefen för försvarsstaben har uppdragit åt vederbörande försvarsområdesbefälhavare att mottaga framställningar från länsstyrelse (byggnadsnämnd) om yttrande angående byggnadstillstånd. Därest försvarsområdesbefälhavare icke anser hinder möta mot byggnadstillstånd, återställas handlingarna med uppgift härom. I annat fall insändas handlingarna jämte yttrande av försvarsområdesbefälhavaren i tjänsteväg till försvarsstabschefen, varvid militärbefälhavarens (marindistriktschefens) yttrande bifogas. Därest byggnaden berör flygfält (och icke fyller i nyssnämnda PM angivna fordringar för byggnadslov), överlämnar försvarsområdesbefälhavaren handlingarna till chefen för flygvapnet, vilken, därest han ej anser hinder möta, återställer handlingarna till försvarsområdesbefälhavaren men i annat fall insänder dem med yttrande i tjänsteväg till försvarsstabschefen.

Till de militära myndigheterna ha anvisningar givits att största hänsyn till civila önskemål skall tagas. Genom ett nära samarbete mellan länssty-

relse (byggnadsnämnd) och försvarsområdesbefälhavare regleras alla detaljfrågor.

I följande uppställning anges för varje län antalet kommuner (eller delar av kommuner), beträffande vilka chefen för försvarsstaben begärt förordnande av länsstyrelsen jämlikt 2 § andra stycket i lagen.

Blekinge län	28	Norrbottnens län	19
Gotlands län	84	Skaraborgs län	68
Gävleborgs län	23	Stockholms län	52
Göteborgs- och Bohus län	54	Södermanlands län	33
Hallands län	32	Uppsala län	39
Jämtlands län	26	Värmlands län	49
Jönköpings län	13	Västerbottens län	13
Kalmar län	24	Västernorrlands län	25
Kopparbergs län	21	Västmanlands län	20
Kristianstads län	50	Älvsborgs län	32
Kronobergs län	6	Örebro län	21
Malmöhus län	92	Östergötlands län	47

I förevarande lag stadgas bl. a. ett allmänt förbud mot nybyggnad eller väsentlig om- eller tillbyggnad i närheten av befästning eller flygfält, om genom byggnaden avsevärt men åsamkas försvaret. Prövning av frågan, huruvida på grund härav hinder föreligger mot visst byggnadsföretag, ankommer på byggnadsnämnd, där sådan finnes. För annan ort äger länsstyrelsen föreskriva, att byggnad ej får företagas innan länsstyrelsen på ansökan prövat att hinder mot företaget ej föreligger. Dylika förordnanden ha, efter framställning från chefen för försvarsstaben, meddelats i åtskilliga fall. Jag vill framhålla, att dessa förordnanden ej innebära att någon byggnadsverksamhet ej skall få äga rum inom området i fråga, utan att därigenom allenast åsyftas att erhålla en garanti för att den i lagen givna huvudregeln iakttagas.

*Departements-
chefen.*

Ansökan om gottgörelse av allmänna medel på grund av intrång genom lagens bestämmelser har hittills inkommit i allenast två fall.

Med hänsyn till rådande förhållanden torde giltighetstiden för lagstiftningen böra förlängas, förslagsvis till och med den 30 juni 1945.

I enlighet härmed har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sigrid Linders.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utesluts.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 25 februari 1944.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden ALSÉN,
LIND,
regeringsrådet EKLUND,
justitierådet ERICSSON.

Enligt lagrådet denna dag tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 18 februari 1944, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsassessorn Sven Romanus.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, kommunikations- och finansdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist, lagrådets denna dag avgivna utlåtande över det till lagrådet den 18 februari 1944 remitterade förslaget till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 24 mars 1942 (nr 128) om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Leffler.